

Organisace hipického výcviku u polního jízdního dělostřelectva.

Před dvěma lety zrušilo MNO. dosavadní organisaci remontního výcviku u polního dělostřelectva jako pro nynější poměry nevyhovující a nahradilo ji zavedením plukovních remontních oddělení nebo tam, kde to ubytovací poměry dovolují, brigádních remontních oddělení. Letos zrušilo dělostřelecké ekvitační kursy pro důstojníky. Hipický výcvik důstojníka pol. dělostřelectva má býti nadále omezen asi na 4½ měsíce v děl. aplikační škole; má býti prováděn na třech jezdeckých koních — služebním, starší a mladší remontě — a na koni tažném při jízdě vozmo.

Reorganisace výcviku vůbec je nutným důsledkem poválečných zjevů, t. j. snížení doby vojenské služební povinnosti občanů (a v státech, které jsou k tomu vázány mírovými smlouvami, též snížení mírového počtu armády). Proto také byla reorganisace výcviku provedena ve všech státech, v kterých ony nové poměry nastaly. Je přirozené, že tato reorganisace měla všude jediný hlavní směr anebo vůdčí zásadu, t. j. upravit výcvik všech složek branné moci tak, aby výsledek tohoto výcviku nebolí bojová schopnost všech složek a tím i celé branné moci byla sice dobově urychlena, avšak při tom kvalitativně zachována nebo co možná i zlepšena. Z toho důvodu byla reorganisace výcviku prováděna všude velmi opatrně a promyšleně a vše bylo napřed důkladně vyzkoušeno a na základě nabytých zkušeností stále zdokonalováno. Tak se dalo hlavně v Německu, které nezapomíná nikdy na udržení kvalitativní úrovně i při vynucené rychlosti.

Má-li býti zachována výcviková kvalita celku, jehož jedna část je stálá a druhá proměnlivá, závisí kvalita celku hlavně na stupni kvality

části stálé, která je kádrem a utváří druhou část proměnlivou. Stálou část reprezentuje v armádě stálý instruktorský personál a materiál, složku proměnlivou pak každoročně nově nastupující občan, t. j. voják-nováček. Čím kvalitnější a dokonalejší je výcvik stálého personálu a materiálu, tím vyšší je též jeho schopnost utvořit z nováčka kvalitního vojína. Proto musí býti kvalitě a úrovni výcviku stálého personálu a materiálu věnována zvýšená pozornost a péče bez ohledu na náklad a čas, které zde rozhodovati nesmějí; zde rozhoduje jen schopnost upotřebení, t. j. výše úrovně dokonalosti.

Poměrně velkou a velmi důležitou armádní složkou je naše polní hipické dělostřelectvo. Jednou z důležitých jeho bojových vlastností je pohyblivost, jejíž podmínkou je dobrý jezdec a dobře vycvičený kůň. Proto je hipický výcvik polního dělostřelectva právě tak důležitý jako jeho výcvik střelecký a taktický. Poněvadž pak kvalita celkového výcviku všeobecně závisí na výcvikové kvalitě stálého výcvikového personálu a materiálu, závisí také hipický výcvik polního dělostřelectva hlavně na kvalitě hipického výcviku důstojníka a služebního koně polního dělostřelectva.

Jak jsem se již na počátku zmínil, provedlo MNO. reorganisaci výcviku remontního, tedy výcviku vojenského služebního koně i reorganisaci výcviku důstojníka. Chci proto v této malé práci uvažovati o tom, jak se tato reorganisace v svých důsledcích osvědčuje, neboli, do jaké míry dalece vyhovuje jedině správné snaze, t. j. zlepšení a zdokonalení hipického výcviku důstojníka a vojenského služebního koně. Jediným účelem této práce jest, obrátiti pozornost k těmto věcem — podle mého názoru — svrchovaně důležitým.

1. Remontní výcvik.

Co zamýšlelo MNO. zřízením devítiměsíčních plukovních oddělení remontních?

Mělo na mysli samostatnou plukovní složku, jejímž jediným úkolem by bylo, dodávati pluku dobře vycvičený a spolehlivý „koňský materiál“, který by se zvlášť dobře hodil k výcviku nováčka. Velitel tohoto oddělení má se podle výnosu zabývatí hlavně touto funkcí a mají mu býti dáni k dispozici jako jezdci déle sloužící poddůstojníci, kteří mají zájem o jízdu koňmo, a hlavně ti, kteří se k tomuto druhu služby dobrovolně hlásí. Oddělení má býti samostatně ubytováno a jezdci mají se starati jen a jen o výcvik svůj a svých koní. Oddělení má míti spřežního rotmistra, co možná absolventa ekvitačního kursu, který nemá míti žádné jiné funkce. Atd., atd.

Trvání remontního výcviku v oddělení je stanoveno na devět měsíců. Přiide-li tedy remonta k pluku, řekněme 1. června, udělá z ní velitelství pluku 1. března příštího roku koně Jc.

Uvažujme nyní o stupni výcvikové možnosti v remontním oddělení, kdyby někde existovalo v tom složení a v té možnosti práce, jak mu ji výnos MNO. o zřízení remontních oddělení skutečně zaručuje. Nejprve si řekněme krátce, jak výcvik remonty vypadá.

a) Po příchodu k pluku je remonta v kontumaci čtyři až osm neděl. Vezměme tedy střed, šest neděl, t. j. 1½ měsíce. V této době se re-

monta u pluků necvičí ani nevychovává ani nepřipravuje na budoucí výcvik a má velmi málo odborného dohledu.

b) Pak přijde zajíždění remonty, které u normální remonty trvá dva až tři měsíce. Vezmeme opět střed, t. j. 2½ měsíce.

c) Poté následuje jízdařenský výcvik remont, který u normální remonty a pod dobrým jezdce trvá šest až osm měsíců. Střední čas činí zde tedy 7 měsíců.

d) Pak přijde ustálení dosažené formy remonty prací na plné uzdě a vytrvalostní, honební a služební training koně postupně s plným zatížením. Tato práce, má-li mít alespoň poněkud slušný, spolehlivý a trvalý výsledek, trvá u normální remonty a pod dobrým jezdce pět až sedm měsíců. Střed činí tedy 6 měsíců.

Pak by mohla býti remonta uznána za dobrého služebního koně poddůstojnického, t. j. koně pro mužstvo a jeho možnou kvalitu jezdeckou.

Jaký je tedy celkový střední čas výcviku služebního koně mužstva? Po sečtení vyjde nám 17 měsíců pro čas střední, 14 měsíců pro minimum a 20 měsíců pro maximum.

To však jsme počítali s normálním koněm pod dobrým jezdce. Má-li kuň vlivem vadné stavby nebo temperamentu nějaké potíže ve výcviku, nebo mám-li méně dokonalé jezce, které musím v jízdě nejprve docvičit, jistě se zde stanovené časy prodlouží celkem opět o několik měsíců. Právě tak výcvik remonty jako osobního koně důstojnického, který musí býti dokonaleji a ve vyšším stupni vycvičen, bude jistě delší než naznačené časy. Můžeme proto myslím klidně tvrdit, že k dosažení dobrého průměru ve výcviku vojenského služebního koně je nutně třeba výcviku asi dva c e t i m ě s í c ů.

Co tedy dává pluku nynější remontní oddělení po devíti měsících, když velitelství nařídí po uplynutí tohoto času přeradení remont na koně Je? Vzhledem na dobu výcviku dává setninám koně vycvičené jen polovičatě.

Měli jsme však též na zřeteli, že remontní oddělení bylo zřízeno přesně podle výnosu MNO. o zřízení remontních oddělení a že v něm bylo pracováno za podmínek, které výnos o zřízení zaručuje. Avšak v praxi málokde co podobného existuje. Na svých cestách za účelem výběru koní pro ekvitační kurs byl jsem u desíti dělostřeleckých pluků, ale nikde jsem nenašel remontní oddělení, které by ve zřízení a práci odpovídalo alespoň stěžejním zásadám výnosu o zřízení remontních oddělení. Velitel remontního oddělení je buď velitel baterie, který má právě tolik času, aby byl u remont, jen když jsou cvičeny pod jezdce, a to ještě ne vždycky. Nebo je to mladý nižší důstojník, který má obvykle rovněž málo času, poněvadž je normálně prvním anebo druhým důstojníkem baterie a pak může snad býti vyzbrojen dostatečnými znalostmi, avšak najisto ne dostatečnou zkušeností, aby mohl cvičiti remontní materiál s žádoucím výsledkem. Výcvik tažných remont je většinou svěřován některému ze spřežních rotmistrů baterií, který normálně nemá dostatečných schopností k tomuto účelu, i když absolvoval ekvitační kurs, má-li totiž pracovati úplně samostatně. Spřežní rotmistr oddělení nemá nikde výhradně tuto funkci, nýbrž je současně buď spřežním rotmistrem baterie, nebo má jinou jej dosti zapneprazdnující funkci. Místo děle sloužících poddůstojníků cvičí remonty ponejvíce jízdní vojíní, a kde jsou k tomu účelu určeni děle sloužící pod-

důstojníci, nejsou vybírání podle jezdecké schopnosti a zájmu, nýbrž proto, že jich nelze v žádné jiné funkci dostatečně dobře použít; tím se ovšem stává, že jezdci remont jsou často největším poddůstojnickým brákem. V tomto případě má ovšem 70% viny velitel baterie, který jezdce určuje a kterému by měly být dány po skončení výcviku ty koně, které mužstvo jím určené vyjezdilo; pak by asi nařikal na nespravedlivé rozdělování atd. atd.

Vzhledem na tyto okolnosti dodává dnešní remontní oddělení plukům koně vycvičené ani ne polovičatě, nýbrž koně v počátcích výcviku, obyčejně ještě v prvním anebo na počátku druhého výcvikového období, neschopné dobré a spolehlivé služby v baterii, ale hlavně naprosto nezpůsobilé k výcviku nováčka.

Z uvedených důvodů vidíme, že plukovní remontní oddělení své poslání nevyplnila, neboli že nevyhovují, a to již v zásadě, t. j. v ustavení určeném výnosem MNO. o jich zřízení, a pak arci i v praxi, t. j. ve způsobu, kterým se výnos o zřízení remontních oddělení u pluků provádí.

Důvody k tomu, že v praxi není ani to, co výnos o zřízení remontních oddělení nařizuje, jsou: nepochopení veliké důležitosti remontního výcviku, vliv různých poměrů plukovních a místních a konečně velký nedostatek déle sloužících poddůstojníků — dobrých jezdců remont.

Fakta v této stati uvedená mají však dalekosáhlé důsledky. Nedostatečným výcvikem se totiž vojenský koňský materiál znehodnocuje a proto se též snižuje dosažitelný stupeň jezdeckého a vozního výcviku jízdního personálu, neboli znehodnocuje se kvalita a kapacita bojové dopravy a manévru a tím i bojové schopnosti polního dělostřelectva. Nedostatečně vycvičený vojenský kůň nemá žádoucí výkonnosti ani kvalitativní, ani kvantitativní, t. j. nemůže být ani tak rychlý a vytrvalý, ani nemůže tak dlouho sloužit, jak toho vojenská služba vyžaduje. Vojenský kůň má sloužit v plné výkonnosti nejméně deset let; nedostatečně vycvičený kůň nikdy této výkonnosti nedosáhne, poněvadž se rychleji opotřebuje; toho důkazem je okolnost, že ohromné procento našich koní má v deseti a jedenácti letech stáří klasifikaci 2 a ve 12 až 13 letech stáří se již vyřazuje. Nedostatečně vycvičený kůň neposlouchá, protože pomůckám nerozumí, a je-li pak nucen násilím, stává se z něho postupně redresurní bestie, čehož důkazem je tak ohromné procento koní neposlušných, těžkých k ježdění, kopavých, kousavých a koní, které se jen s velkou námahou a nebezpečím dají kovat, které u pluků dnes skutečně máme. Jaký pak může být výcvik nováčka na takových koních? — Nula, nebo téměř nula; a takový také je, neboť jezdecký výcvik dělostřeleckého mužstva (i poddůstojníků) je velmi nedostatečný, to se nedá zapírat.

Kůň je však motorem našeho polního dělostřelectva a jeho znehodnocení znamená pro polní dělostřelectvo krok zpět a znehodnocení dopravy a manévru polního dělostřelectva neboli snížení jeho bojové kvality. Německé odborné časopisy jsou po únorovém mezinárodním concoursu v Berlíně plny jásotu a radosti nad tím, jak enormě stoupla kvalita německého koňského materiálu a jezdecká úroveň armády v posledních letech. Ve Francii upozorňují uznané jezdecké kapacity na tento fakt a důrazně nabádají francouzské jezdce k napodobení německých metod a k zlepšení jezdecké úrovně jezdců i koní. U nás naproti tomu omezujeme hipický výcvik důstojníka a koně stanovením organizace remontního vý-

cviku, která nevyhovuje, a rušením ekvitačních kursů, které byly jedinou dělostřeleckou institucí, kde se hipický výcvik intensivněji pěstoval.

2. Hipický výcvik důstojníka.

Po zrušení ekvitačních kursů pro důstojníky dělostřelectva má být hipický výcvik důstojníka omezen na výcvik ve vojenské akademii a na hipickou část výcviku v aplikační škole dělostřelectva.

Ze zkušenosti víme, že vojenská akademie nemůže při hipické praxi nyníšší osnovou dovolené připravit mladého jezdeck začátečníka ani sedově (ovšem mimo malé výjimky rozených jezdeckých talentů). Absolventi vojenské akademie nejenže nemohou mít správné ponětí o pomůckách a o vedení koně, ale nemají ani navyknut a dokonce vžit správný sed, základ všeho ježdění; zkrátka zůstávají stále jen začátečníky. Tím ovšem nechci říci, že je to vinou akademie, která při nyníšší praxi skutečně více činit nemůže. Je to však fakt a nutno s ním počítati.

K dokončení hipického výcviku důstojníka polního dělostřelectva zbývá tedy aplikační škola, t. j. ony 4½ měsíce hipické části výcviku v této škole. Na základě své instruktorské praxe a zkušenosti tvrdím, že se za 4½ měsíce (to je však jen na papíře, v praxi jsou to jen 3½ měsíce) výcviku, třeba i na čtyřech koních denně, může mladý jezdec začátečník, kterým aplikant skutečně jest, obeznámit jen se základními principy jízdy koňmo a výcviku koně, nemůže si je však tak osvojit, vžit, vyzkoušet a nabýt takového jezdeckého citu nebo taktu, aby mohl skutečně dobře jezdit, a co více, cvičit nováčky-jezdce a nováčky-koně neboli remonty. To však musí důstojník polního dělostřelectva umět a znát, poněvadž to bude u pluku dělat. K tomu je však třeba delšího praktického i teoretického výcviku než výcviku 4½měsíčního. Podle mého názoru a zkušenosti je k tomu třeba výcviku nejméně osmiměsíčního; předpokládám však, že celých těchto osm měsíců je věnováno výhradně hipickému výcviku. 4½ měsíce hipické části výcviku v aplikační škole není však věnováno výhradně hipickému výcviku, nýbrž je sloučen s ostatním výcvikem dělostřeleckým. Tato okolnost však musí působiti škodlivě na výcvikovou dokonalost a dosažitelný stupeň, a to jak výcviku hipického, tak i ostatního. Zkuste to, pracovati šest hodin denně intensivně duševně i fysicky v sedle a pak ještě tři nebo čtyři hodiny třeba jen duševně. Intenzivní šestihodinová práce v sedle vyčerpá vás fysicky i duševně, tedy celkově tak, že další duševní práce bude mít výsledek jen poloviční; a obráceně, budete-li nuceni po této práci v sedle pracovati denně několik hodin ještě třeba jen duševně, bude to na škodu práce v sedle a sníží to její výsledek.

Z uvedených příčin se domnívám, že tato organisace hipického výcviku důstojníka polního dělostřelectva bude naprosto nevyhovující, jak ostatně to zkušenosti ukáží. Intenzivní hipický výcvik má být prováděn úplně samostatně, poněvadž vyžaduje veškeré denní energie normálního člověka. V aplikační škole má být hipický výcvik omezen jen na udržení a zlepšení dokonalosti dosažené v akademii, to znamená sedové, k čemuž pak stačí výcvik na jednom koni, který tak silně nevyčerpává, kdežto intenzivní výcvik, jehož účelem je vycvičení cvičitele nováčků a remont, má být úkolem speciálního kursu.

K těmto reformám vedly MNO. pravděpodobně úsporné důvody. Domnívám se však, že se tímto způsobem žádných úspor nedosáhne. Tento názor odůvodňuji takto:

a) My sice ušetříme pár tisíc Kč za zrušené ekvitační kursy a při povrchní a krátkodobé organizaci remontního výcviku, ale budeme věčně vydávati každoročně statisíce za náhradu nedostatečným výcvikem předčasně opotřeбенých vojenských koní, nehledě ani k tomu, že naše polní dělostřelectvo, upadá-li jezdecky upadá též bojově, což se nám bude jednou citelně mstít. Na jízdě koňmo a na koni se prostě nedá nic ušetřit, poněvadž se při šetření na jedné straně doplácí dvojnásob na straně druhé.

b) Hipický výcvik jezdce i koně jsou bojovou potřebou polního dělostřelectva. Proto musí býti věnována jejich organizaci zvýšená pozornost a péče a organizace provedena tak, aby výcvik zaručoval co největší a nejdokonalejší spolehlivost, rychlost a trvalost dopravy a manévru polního dělostřelectva a tím i dokonalost jeho bojové schopnosti. Tato organizace musí být pozorně a důkladně vyzkoušena a na základě získané zkušenosti zlepšena až k nejlépe vyhovující formě. Vyzkoušení musí být provedeno s hlediska univerzální bojové potřeby a musí je proto zhodnotiti pluky, resp. řadoví důstojníci, nikoli specialisté, protože specialista je vždy zaujat pro svůj obor. Naproti tomu řadový důstojník nemůže a nesmí býti specialistou, protože musí býti současně dobrý střelec, t. j. zároveň velmi dobrý pozorovatel, dobrý jezdec, dobrý spojovací důstojník, dobrý topograf atd., neboli krátce, poněvadž musí býti univerzální. Toho si musí býti řadový důstojník-polní dělostřelec též dobře vědom a musí proto každou reorganizaci kterékoli složky celkového bojového výcviku své zbraně pozorně, důkladně a svědomitě přezkušovati, zjištěné nedostatky ihned a odůvodněně hlásiti a připojiti též opravné návrhy. Je pak na rozhodujících činitelích, aby odůvodněná hlášení a návrhy respektovali a podle bojové důležitosti též prováděli bez ohledu na úsporné a jiné vlivy.

Důstojník získává potřebné znalosti a výcvik ve vojenské akademii, v dělostřelecké aplikační škole a ve speciálních kursech. Vojenská akademie a aplikační škola připravují důstojníka univerzálně k práci a funkci nižšího důstojníka své zbraně, pracujícího pod přímým vedením staršího a výcvikově již hodně samostatného velitele. Pro práci více nebo méně samostatnou, t. j. pro práci speciální a práci velitelskou od velitele baterie počínaje jsou určeny speciální kursy. Velitel baterie musí býti schopen udržovati bojovou schopnost a vésti bojový výcvik svých podřízených důstojníků, mužstva a materiálu a v daném případě vésti svou baterii v boji. Proto musí míti již speciální kursy, které mu mají dáti k této činnosti nutné znalosti, respektive je potřebné zdokonaliti, mezi jiným i výcvikové zajištění a v daném případě i provedení bojové dopravy, manévru a střeleckého boje. Těchto znalostí mu poskytuje dělostřelecká škola (kurs pro velitele baterií) a ekvitační kurs pro důstojníky dělostřelectva. Tyto dva kursy musí proto absolvovati každý řadový dělostřelecký důstojník dříve, než se stane definitivním velitelem baterie. Pro důkladný hipický výcvik budoucího velitele baterie mluví kromě bojové nutnosti též charakteristický výchovný vliv hipického výcviku. Velitel baterie musí totiž býti především rozhodným, energickým a jemně bystrým praktikem; a to

jsou právě vlastnosti, které intenzivní práce v sedle a výcvik koně výborně vzbuzují a tříbí.

Již několikrát jsem v této práci uvedl, že dopravním motorem polního dělostřelectva je vycvičený kůň. Konstrukce tohoto motoru ze suroviny, t. j. remonty, jest práce tvořivá, ale také těžká a pracná a polní dělostřelec musí ji prakticky i teoreticky dobře znáti a musí ji také u polního dělostřelectva dobře prováděti.

Přimlouval bych se tedy za zlepšení organisace hipického výcviku důstojníka, aby byl nejen dobrým jezdcem, ale i dobrým cvičitelem vojenských remont, a za zlepšení organisace výcviku koně, která by umožňovala tvoření nebo výcvik dobrého, spolehlivého a vytrvalého motoru polního dělostřelectva, t. j. správně cvičeného, dobře, lehce, spolehlivě a dlouho upotřebitelného vojenského koně.

Pro výcvik důstojníka bych navrhoval zříditi a dobře vybaviti „osmiměsíční ekvitační kurs“. Tento kurs by začínal nejlépe 1. listopadu a končil 31. června příštího roku a musil by jej absolvovati každý důstojník polního dělostřelectva dříve, než se stane definitivním velitelem baterie. Instruktory jízdy koňmo a vozmo v tomto kurse by byli dělostřelečtí důstojníci, kteří absolvovali nejprve dělostřelecký ekvitační kurs a pak vyšší jezdecký kurs v Pardubicích. Pro nynější kontingent důstojnického dorostu stačily by dva ekvitační kursy pro celé polní dělostřelectvo.

Pro výcvik koně bych navrhoval všeobecné zřízení a dobré vybavení brigádních remontních baterií nebo remontních výcvikových středisk anebo kádrů po způsobu francouzském. Pro naše nynější poměry by se myslím lépe hodily remontní baterie, poněvadž by to byla tělesa menší, která by bylo lze snadněji umístit u toho útvaru brigády, v jehož posádce jsou nejpriznivější poměry pro hipický výcvik. Možnost vhodného blízkého terénu musí být zde právě tak rozhodující jako možnost použití kryté jízdařny. Bylo by velmi výhodné, kdyby se některé z těchto remontních baterií daly umístiti přímo do vojenských chovných ústavů koňských — vojenského hřebčína a hříbáren. Název brigádní remontní baterie neznáčí, že by každá dělostřelecká brigáda musela míti svou remontní baterii; při nynějším kontingentu remont stačila by snad jedna remontní baterie pro dvě, možná že i pro tři dělostřelecké brigády. Větší výcviková střediska jsou myslím pro naše nynější poměry příliš nákladná, ačkoli pro jednotnost a dokonalost výcviku jsou jistě lepší, než remontní baterie.

Remontní baterie by musely míti vlastní organizační počty remontních jezdců, ošetřovatelů i ostatního personálu a k některým z nich by snad mohly býti přiděleny dělostřelecké ekvitační kursy, které by se tak i poněkud zlevnily tím, že by mladší i starší remonty nemusily býti pro ně od útvarů posílány, nýbrž byly by brány z počtu remontních baterií. Výcvik koně by u těchto remontních baterií trval asi 20 (dvacet) měsíců.

To by byl hrubý, řekl bych jaksi ideový návrh na organisace hipického výcviku důstojníka a služebního koně polního dělostřelectva. Detailní jeho řešení nemá však s dostatek místa v této práci, ani není jejím úmyslem.
